

Affaldsdage 2022

Borgernes behov, rettigheds- og ansvarsforståelse i den grønne omstilling

De forståelser og opfattelser som udfordrer os, når vi prøver at nå genanvendelsesmålene og når vi sigter mod affaldshierarkiets top

Ph.d projektet har peget på

forståelser og opfattelser af

- 1) hvad man som borger har **ansvar** for i relation til sortering og mere generelt bæredygtighed og grøn omstilling og
- 2) hvordan man som borger har **ret til at forbruge ressourcer og producere affald**, velvidede at det ikke er bæredygtigt, simpelthen fordi det er nødvendigt for at få hverdagen til at fungere

Disse forståelser skaber modstand, når vi søger at nå genanvendelsesmålene og ikke mindst når vi sigter endnu højere i affaldshierarkiet

Affaldssortering – fra uoverkommeligt besvær til ubemærket rutine

Oplevelsen af sortering som besværligt eller ej og hvorvidt denne oplevelse bliver anledning til tilsidesættelser, afhænger af om sortering opfattes som forhandlingsbart – altså om det opfattes som acceptabelt at tilsidesætte det, når man oplever at man ikke har tid eller overskud.

Denne opfattelse afhænger blandt andet af, hvordan vi opfatter nødvendigheden af at værne om ressourcerne og hvis ansvar det er at få dem bragt tilbage i kredsløb.

Convenience: hvad er det og hvad gør det - for os ved os, vores forventninger til hverdagen, vores opfattelse af nødvendighed og rimelige krav?

KÆRGÅRDEN®

Convenience har forandret vores hverdag og vores opfattelser af hvad der er nødvendigt for at få den til at fungere

Et accelereret hverdagsliv og en generaliseret følelse af tidsmangel legitimerer et accelererende ressourceforbrug og akkumulerende affaldsmængder som uundgåelige

hverdagens nødvendighed

Convenience og opfattelsen af nødvendighed: hvorfor noget og ikke andet kommer til syne som besværligt, grimt eller urimeligt pladskrævende

Bæredygtighed og cirkulær økonomi er nogle andres ansvar

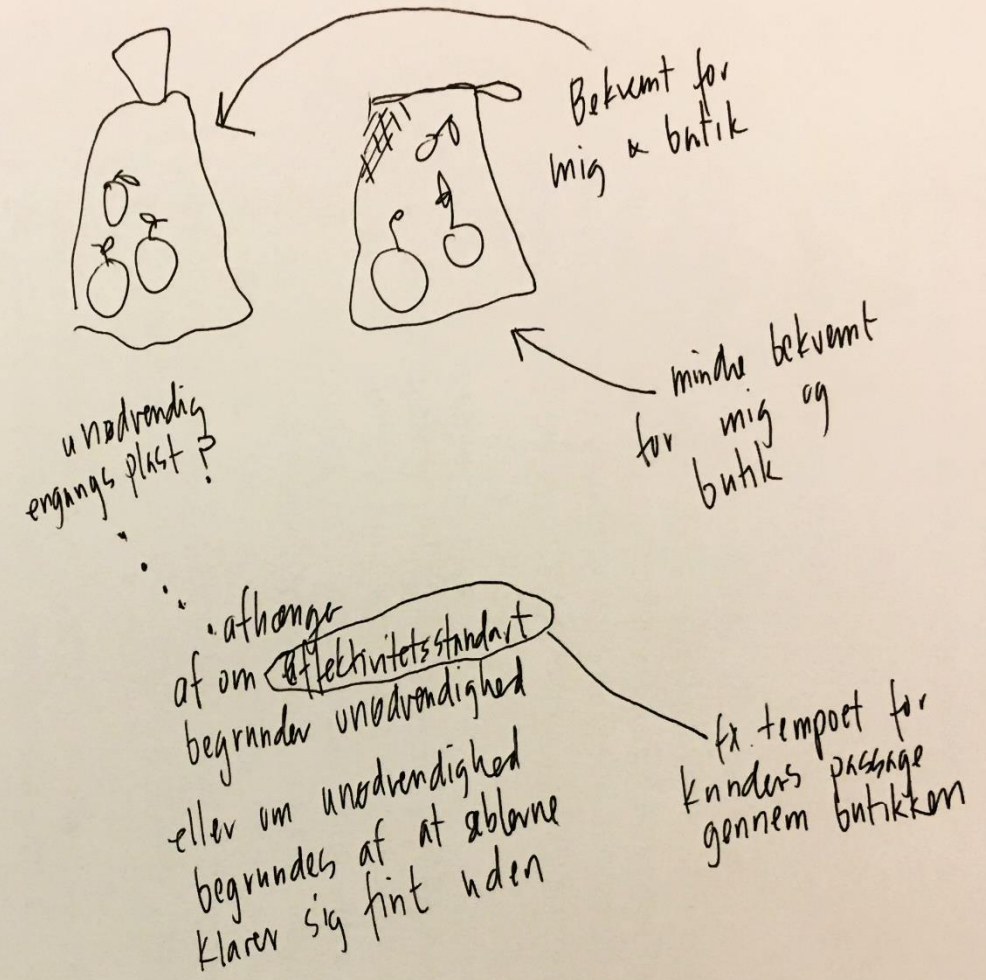
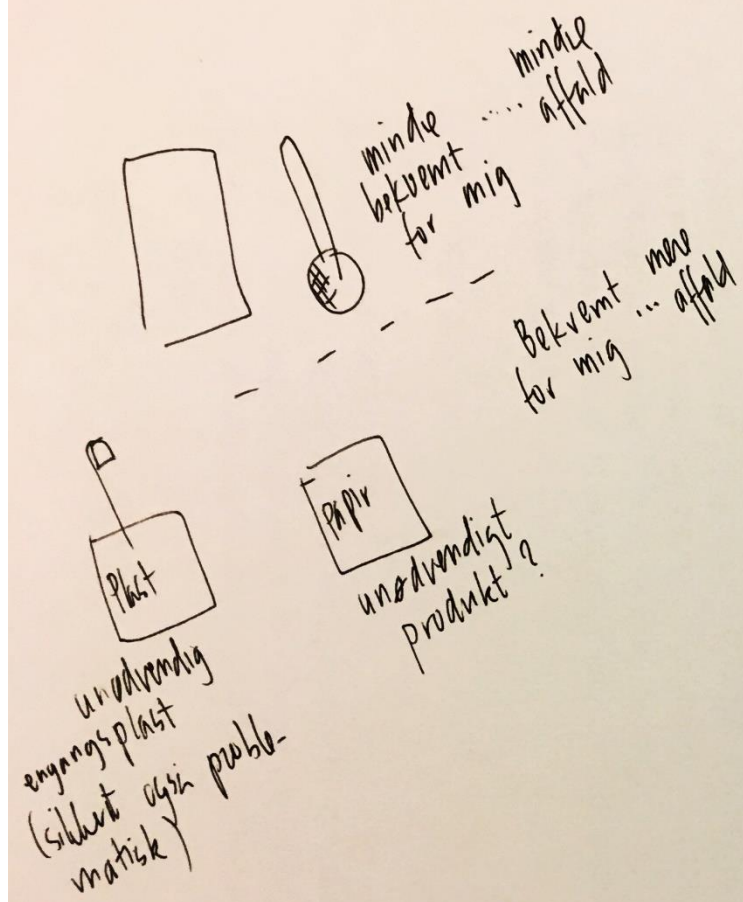

"hvis jeg kan gøre noget, som jeg i hvert fald tror kunne være en hjælp, så vil jeg gerne det. Det andet, må der være nogle politikere, eller nogle andre, som må stå for at styre."

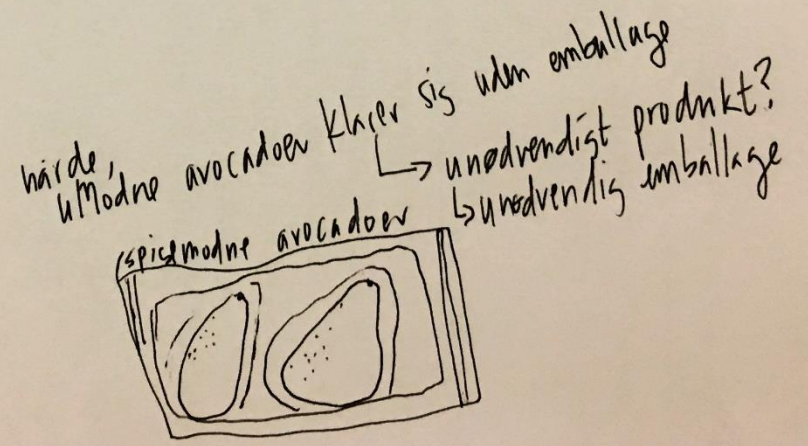
"Det gør noget godt for miljøet. Det er der nogle andre end os, der har fundet ud af og det er fint at være med til det, synes jeg"

Hvad er kriteriet for at noget er nødvendigt?

disclaimer: her er ikke best op på eventuelle LCA'er

Er dette *ikkenoget*? Eller *noget* vi skal passe på?

Lina Katan (she/her) • Dig

bæredygtighed, cirkulær økonomi, grøn omstilling & mennesker, samfund, s...

5md. • Redigeret •

Er engangsemballager en ikke-ting?

Engangsplastikemballager vælter ud af mine skabe, men hvilket forhold har jeg egentlig til dem? Ser jeg dem overhovedet eller ser jeg kun det, de er beholdere for?

"Hvad er dette?" spørger jeg, mens jeg holder en posen med gulerødder, tuben med tandpasta, flasken med vaskemiddel, bøtten med vitaminer frem foran Sia, som kun er fem år gammel. "gulerødder", "tandpasta", "sæbe", "vitamin", svarer Sia.

Hvor gamle er vi, når vi lærer, at det som opbevarer vores fødevarer og andre produkter, ikke er noget? Er engangsemballagen en ikke-ting?

Hvor meget af vores (nogle gange lemfældige) omgang med emballagerne forklarer i så fald denne status? Hvor meget af vores accept af, at det just er engangs- og ikke genbrugsemballager, forklarer denne status? Hvor meget af vores accept af ressourceforbrug og udledning, som emballagernes engangsbrug indebærer, forklarer denne status?

Affald er ikke et uhåndterbart problem

”vi gør det jo meget godt”

Ressourcernes begrænsethed kan være svær at få øje på

PLAST bliver til nye plastprodukter

Dit plastaffald bliver til nye plastprodukter fx spande, urtepotter og plastposer

5

3+4

Plast grov- og finsorteres. Plastgranulat fremstilles

Du sorterer plast

1

2

Plast hentes og køres til sorteringsanlæg

EXTRA

Nødvendigheden af at tale om, at vi faktisk ikke ”gør det meget godt”?

Den ansvarsmæssige nødvendighed

- Deltagerne opfatter sig selv som hjælpere, sorteringens formål er ultimativt nogle andres opgave og ansvar.
- Deltagernes selvopfattelse informerer klagerne over besvær, grimme og pladskrævende containere.

"hvis jeg kan gøre noget, som jeg i hvert fald tror kunne være en hjælp, så vil jeg gerne det. Det andet, må der være nogle politikere, eller nogle andre, som må stå for at styre."

Tak, fordi du sorterer

Du har fortjent at få lidt sødt med hjem, fordi du hjælper os med at sortere korrekt i containeren Småt til Energi.

Ved at sørge for at sortere bl.a. papir, pap og plast fra hjælper du nemlig både miljøet og økonomien.

Tak!!!
fordi du
sorterer
dit affald!

**Du sorterer.
Vi henter.**

Tak for tålmodigheden,
vi er væk om et øjeblik.

Hilsen Rikke, skraldemand i København

Genbrug
affald

**Giv den lille
grønne en chance...**

**TAK,
fordi du
sorterer!**

POLITIK PÅ FOREBYGGELSE

Mandater på forebyggelse

**JA TAK TIL REKLAMER – TILVALGS-
ORDNING KAN NEDBRINGE
MÆNGDERNE AF PAPIRAFFALD**

**LAVERE MOMS
PÅ REPARATIONER**

**FORLÆNGET REKLAMATIONSRET
FOR HUSHOLDNINGSPRODUKTER**

**GENBRUG AF BYGGEMATERIALER
FRA GENBRUGSPLADSER**

MWE hørings svar: revision af WFD

- 4. Discount vouchers as part of take-back systems.** It is known that some retailers and producers organise take-back systems to collect textile waste directly from consumers. In many cases, consumers are rewarded with 'discount/credit vouchers'. Such practices encourage consumption as they undermine options for reuse and waste prevention by encouraging new purchases. We suggest that rewards to encourage returns through bring systems should be based on 'repair vouchers' or on circular economy models such as leasing which is also applicable to clothing (e.g. it has always been possible to rent tuxedos and evening gowns). Repair vouchers may encourage consumers to make use of repair services provided by the retailer, the producer or independent repair services, so also creating new jobs.

MWE hørings svar: revision af WFD

---

3. Marketing/Advertisement. We propose that the encouragement of the use of marketing and advertising practices by producers and retailers that 'Empower Consumers in the Green Transition' are included in the legislative proposal. Not only should the Commission address misleading green claims (greenwashing) but also develop methods to discourage practices that encourage unnecessary consumption (for example buy 1 get 1 free or vouchers for further consumption when e.g. clothing is returned for recycling). Marketing and advertising must focus on messaging that gives consumers information on the quality and reusability of the product. Unhelpfully, advertising campaigns still identify 'shopping' with 'happiness/wellbeing' which encourages wasteful behaviour. It would be helpful for the WFD to encourage a move away from linking shopping with mental well-being and instead promote new business models such as second-hand, repair and leasing that free up time from shopping enabling more time in nature and for social interaction which do have a positive, lasting effect on mental well-being.

Skal revidere Affaldssektoren for at arbejde med borgernes forbrug?

Hvorfor og hvordan?

Behov for at reducere forbruget

- Over 50 år er vores velstand steget – og vores **ressourceforbrug og forurening er vokset hurtigere** end vi har formået at reducere miljø- og klimapåvirkninger med teknologi og effektivisering
- Omstillingen til bæredygtigt forbrug kan kun lykkes, hvis vi kombinerer teknologiske og effektiviserings bestræbelser med **vidtrækkende livsstilsændringer**
- Men vores **nuværende samfundsindretning** (økonomi, infrastruktur, kultur) **opmuntrer til øget forbrug og forhindrer de nødvendige forandringer.**

Scientists' warning on affluence

Thomas Wiedmann¹, Manfred Lenzen², Lorenz T. Keyßer³ & Julia K. Steinberger⁴

Behov for paradigmeskift i klimaindsatsen

- Fokus på forbrugsbaserede udledninger / scope 3
- Fokus på efterspørgslen (ikke kun produktionssiden)
- Fra efficiency til sufficiency
- Kommuner og regioner kan:
  - Arbejde med **strukturelle rammer**
  - Arbejde med **fremtidsbilleder og narrativer**

Why Cities Want Old Buildings Taken Down Gently

A growing number of US cities are adopting “deconstruction” policies that involve taking structures apart by hand in the name of sustainability.

PHOTOGRAPH: HILDA WEGES/GETTY IMAGES

NIKOLINE
BORGERMANN

06. OKTOBER 2022 |
09:24

Medlem af Scientist Rebellion, green lab
projektleder på Københavns Universitet og
selvstændig rådgiver

Vi er ekstremt langt fra at nå Paris-aftalens mål om at begrænse den globale opvarmning til 1,5°C – faktisk er vi på vej mod globale temperaturstigninger mellem 2°C og 4°C. Og hvis vi skal lave om på dét, skal vi – ifølge de 300 klimaforskere i FN's klimapanel – modvækste.

Det betyder, at vores kompas skal rettes væk fra maksimering af profit og økonomisk vækst. Væk fra hamsterhjul, stress og overforbrug og hen mod mere fritid og lighed, bedre arbejdsforhold og stærkere forbindelser til hinanden og naturen.

advertising practices included in the legislation (greenwashing) but consumption (for example buy 1 get 1 free or vouchers for further consumption when e.g. clothing is returned for recycling). Marketing and advertising must focus on messaging that gives consumers information on the quality and reusability of the product. Unhelpfully, advertising campaigns still identify 'shopping' with 'happiness/wellbeing' which encourages wasteful behaviour. It would be helpful for the WFD to encourage a move away from linking shopping with mental well-being and instead promote new business models such as second-hand, repair and leasing that free up time from shopping enabling more time in nature and for social interaction which do have a positive, lasting effect on mental well-being.

Hvilken rolle spiller forebyggelse i strategi/affaldsplan/ejerstrategi/dk2020?

Hvordan implementerer I?

Hvad står i vejen for yderligere tiltag?

Hvad er de tre vigtigste prioriteringer i foreningens arbejde med forebyggelse?

Affald er ikke et uhåndterbart problem og *"vi gør det jo meget godt"*

Ressourcernes begrænsethed kan være svær at få øje på.

Og det synes ligeledes vanskeligt at få øje på at vi faktisk ikke gør det "meget godt"

”Vi er ekstremt langt fra at nå Paris-aftalens mål om at begrænse den globale opvarmning til 1,5°C – [faktisk er vi på vej mod globale temperaturstigninger mellem 2°C og 4°C](#). Og hvis vi skal lave om på dét, skal vi – ifølge de 300 klimaforskere i FN’s klimapanel – modvækste.”

Det står i modsætning til diskursen om at vi kan teknologiudvikle os og dermed (grøn)vækste videre ind i en bæredygtig fremtid.

Det betyder, at [vores kompas skal rettes væk fra maksimering af profit og økonomisk vækst](#). Væk fra hamsterhjul, stress og overforbrug og hen mod [mere fritid og lighed, bedre arbejdsforhold og stærkere forbindelser til hinanden og naturen](#).